

Informativni list za držanje malih glodara

(za morske prasiće i zečeve pogledati poseban informativni list)

Očekivano životno doba: Hrčci mogu doživjeti 3 godine, skočimiševi (poznati i kao gerbili ili pustinski skočimiševi) mogu doživjeti 5 godina. Pacovi su jako podložni izbijanju raka, te stoga njihov uobičajeni životni vek često iznosi svega 1 do 2 godine.

Troškovi

Životinja	30-120 CHF	Zavisno od toga da li su kastrirane ili ne
Početni troškovi	600-1500 CHF	Odgovarajući ograđeni prostor ili terarijum, oprema (skloništa, cevi), grane za penjanje, posude za hranu i vodu, pesak za različitu upotrebu
Godišnji troškovi	oko 300 CHF	Ishrana, troškovi veterinara, boravak u posebnim pansionima za životinje tokom godišnjeg odmora ili nega koje je neophodna kod kuće
Ostalo	Dodatni veterinarski troškovi mogu u znatnoj meri prevazilaziti kupovnu cenu životinje, npr. operacija tumora kod pacova iznosi između 100 do 300 CHF.	

Način života

Hrčci, pacovi i miševi su životinje koje su aktivne noću, dok su skočimiševi životinje koje su aktivne danju. Pre donošenja odluke o držanju malih glodara, budući držaoci malih glodara moraju prikupiti temeljna obaveštenja od strane stručnjaka i pomoću stručne literature.

Malim glodarima je potreban prostor

Uobičajeni kavezi suviše su mali za odgovarajuće držanje životinje. Skočimiševe i hrčke treba držati u terarijumu odnosno kavezu sa površinom od najmanje pola kvadratnog metra, pacovima je potrebna površina od najmanje jednog kvadratnog metra. Životinjama koje vole penjanje, kao što su hrčci i pacovi, treba pružiti mnoštvo prilika za penjanje, dok za životinje koje vole da kopaju, kao što su hrčci i skočimiševi, treba da bude rasprostrt veoma debeo sloj slame (najmanje 30 cm), kako bi mogli da iskopaju svoj vlastiti sistem tunela za kretanje i boravak.

Pacovi i skočimiševi su druželjubive životinje

Većina malih glodara, koji se čuvaju kao kućni ljubimci, su druželjubive životinje koje žive mirno u grupama, izuzetak je jedino hrčak, koji živi usamljeno. Čovek ne može druželjubivim životinjama da zameni pripadnika vlastite vrste, te bi stoga bi pacove i miševe trebalo uvek držati u grupama.

Gde kupovati? Na šta obraćati pažnju?

Mali glodari se mogu kupiti ili u prihvatilištu organizacije za zaštitu životinja ili u prihvatnim mestima (klub prijatelja pacova), kao i u specijalizovanim radnjama koje prodaju kućne ljubimce i poseduju vinjetu Švajcarskog društva za zaštitu životinja STS, te svoje kupce mogu merodavno da posavetuju. Životinje bi trebalo da imaju glatko, sjajno krzno, dok curenje iz nosa ili sjajne oči nikako ne bi trebalo da bude prisutno.

Šta je pacovima potrebno?

Pacovi se mogu držati u velikom kavezu, u velikom, ograđenom i prilagođenom prostoru prvobitno predviđenom za ptice, u prilagođenom ormanu ili u posebnom kavezu za pacove (na primer tzv. vila za male životinje koju preporučuje Švajcarsko udruženje za zaštitu životinja STS). Prostor u kojem pacov boravi svakako mora iznositi najmanje 1m² korisne površine. Prostor treba biti uređen tako, da pacovu pruža mogućnost da ga koristi trodimenzionalno. Predmeti koji su pogodni za opremanje takvog prostora su: Stepenice, grane po kojima pacov može da se penje, kutije za spavanje, skrovišta, cevi, konopci, viseće mreže za ležanje, tuneli, stazice, merdevine... Površina treba da bude zasuta debelim slojem strugotine, pošto i pacovi vole da kopaju. Doduše, i kod pacova se mogu pojaviti alergije – u tom slučaju bolje je upotrebljavati krpe koje se mogu oprati. Pacovima je redovno potrebno sveže granje, koje oni mogu da glođu. Smreka, jela, leska, vrba, bukva, breza, lipa te neprskane voćke nisu otrovne. Pacovi jedu voće i povrće, povremeno i lešnike, kukuruz te razne žitarice, kao i hleb sačinjen od skrobnog brašna. Nikako ih nemojte hraniti hranom za mačke niti pak mesom! Takođe, pacovi bi svakoga dana trebalo da imaju mogućnosti da se slobodno kreću, ukoliko je to moguće svake večeri u isto vreme (obratite pažnju na kablove!).

Šta je potrebno hrčcima?

Zlatasti hrčci vole i da se penju i da kopaju. Terarijumi (dužine 100–150 cm, najmanje 50 cm visine, te takođe moraju biti široki) treba da budu opremljeni sa najmanje 30 cm debelim slojem mešavine sastavljene od opiljaka, sena i slame, kao i sa mnoštvom uspravno stojećih grana koje pružaju mogućnosti za penjanje. Međutim, pogodni su i višespratni, stabilni, veliki kavezi sa dubokim donjim delom nalik na činiju (na primer tzv. vila za male životinje koju preporučuje Švajcarsko udruženje za zaštitu životinja STS), kod kojih se najniži sprat može pretvoriti u površinu predviđenu za kopanje. Posuda za vodu mora se postaviti uz rešetku ili uz zid, tako da uvek bude pristupačna – čak i ovim pustinjanskim životinjama je potrebna voda! Zrnasta hrana može se razasuti na dno kaveza, ali ne sme sadržavati previše semena suncokreta, jer će se u protivnom životinja preterano ugojiti. Sem toga, hrčci vole jogurt, ponekad i bezmasno mleveno meso, sveže voće, salatu i povrće, s vremena na vreme i parče hleba od skrobnog brašna. Budući da hrčci sakupljaju hranu, sasušeni zeleniš se uvek mora odstraniti, kako se zalihe koja životinja sakuplja ne bi ubuđale. Hrčcima je redovno potrebno davati sveže granje i cevi sačinjene od kartona, koje bi im služile za glodanje. Neophodno je da hrčcima bude pružena mogućnost da izdašno kopaju i da se penju, te im nesumnjivo nije potreban točak u kome bi trčali.

Šta je potrebno skočimiševima?

Skočimiševi nisu vešti u penjanju, ali vole da kopaju. Terarijumi za skočimiševe (100–150 cm dužine, najmanje 50 cm visine, te takođe moraju biti široki) treba da budu opremljeni sa najmanje 30 cm debelim slojem mešavine sastavljene od opiljaka, sena, slame i granja. Posuda za vodu mora se postaviti uz rešetku ili uz zid, tako da uvek bude pristupačna – čak i ovim pustinjanskim životinjama je potrebna voda! Zrnasta hrana može se razasuti na dno kaveza, ali ne sme sadržavati previše semena suncokreta ili bundeve, jer će se u protivnom životinja preterano ugojiti i biti podložna moždanom udaru. Sem toga, hrčci vole jogurt, sveže voće i povrće. Skočimiševima je redovno potrebno davati sveže granje, tvrdi hleb, slamu i cevi sačinjene od kartona, koje bi im služile za

glodanje. Skočimiševi nisu životinje koje možete maziti, pri vađenju iz kaveza mogu dobiti čak i epileptični napad.

Kastracija i držanje grupa životinja istog pola

Od razmnožavanja životinja trebalo bi odustati, jer je smeštanje mladunaca u za njih zaista odgovarajući životni prostor izuzetno teško, a osim toga mnoštvo ovih životinja u prihvatilištima za životinje ili prihvatnim mestima očekuje dodeljivanje novog doma. Najbolje je držati grupe životinja istoga pola, što se kao najbolje pokazalo kod skočimiševa oba pola i kod ženki pacova. Mužjake pacova trebalo bi kastrirati, te tada i oni mogu da žive mirno u grupama. Zlatasti hrčci su usamljenici, tj. oni žive sami, dok određene vrste patuljastih hrčaka mogu da budu držane i u malim grupama.

Životinje i godišnji odmor

Najbolje je da osetljivi mali glodari budu ostavljeni kod kuće, gde bi bili hranjeni i negovani od strane stručne i pouzdane osobe. Kao alternativno rešenje mogu biti ostavljeni u posebnom pansionu za životinje ili prihvatilištu za životinje, za šta cena iznosi između 10 do 20 švajcarskih franaka dnevno. Napuštanje životinja je kažnjivo i može biti kažnjeno sa globom u visini do 20 000 švajcarskih franaka.

Pacovi, skočimiševi, hrčci i deca

Mali glodari, koji bivaju držani na način koji odgovara njihovoj vrsti, pružaju deci uzbudljive mogućnosti za posmatranje. Ipak, odrasla osoba mora preuzeti odgovornost te uputiti i nadgledati decu prilikom ophođenja i nege ovih životinja. Međutim, ove vrste životinja nisu životinje koje možete maziti i nositi sa sobom! Dokazano je, da su mali glodari izuzetno osetljivi i da ih je lako uzбудiti kada se podižu i miluju – lupanje srca i slabljenje telesnog imunološkog sistema posledice su takvih postupaka – te da su im potrebna najmanje dva sata kako bi se od ovakvih postupaka oporavili. Oni vole redovne slobodne šetnje, ali samo ukoliko mogu sami da izađu iz svog ograđenog prostora te da se u njega ponovo vrate. Kao životinje koje su aktivne noću, hrčci i pacovi su manje pogodni za decu od skočimiševa, koji su životinje koje su aktivne danju.

Obaveštenja i mesta za kontaktiranje

- “Pacovi”, “Skočimiševi”, “Hrčci”, “Miševi”, “Degusi”, “Činčile”, “Prospekt ograđenih prostora pogodnih za odgovarajuće držanje” (na nemačkom, francuskom i italijanskom jeziku), informativni listovi Švajcarskog društva za zaštitu životinja STS mogu besplatno da budu poručeni, uz priloženi, na sebe lično već adresirani koverat u formatu C5, snabdeven odgovarajućim iznosom poštanskih maraka.
Schweizer Tierschutz STS, Dornacherstrasse 101, Postfach, 4008 Basel, savetodavne usluge (na nemačkom, francuskom i engleskom jeziku) i naručivanje materijala na telefon.: 061 365 99 99, telefaks: 061 365 99 90, www.tierschutz.com, sts@tierschutz.com.
- Klub prijatelja pacova, sekcija Švajcarskog društva za zaštitu životinja STS, Postfach 504, 4123 Allschwil, www.rattenclub.ch, info@rattenclub.ch, telefonski broj savetovališta: 078 670 33 31 ili 078 842 01 37, posredovanje pri nabavljanju pacova 079 624 23 20.